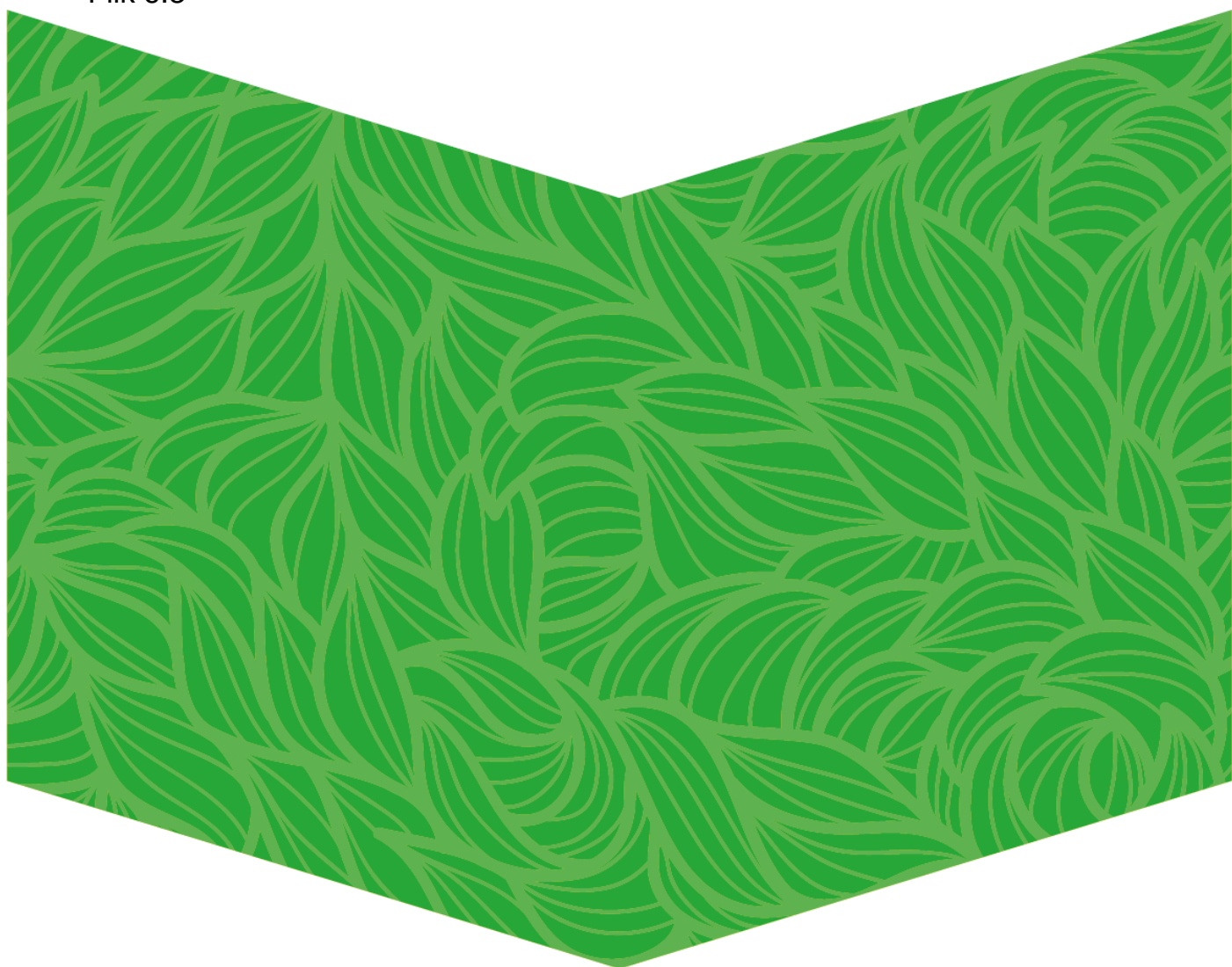
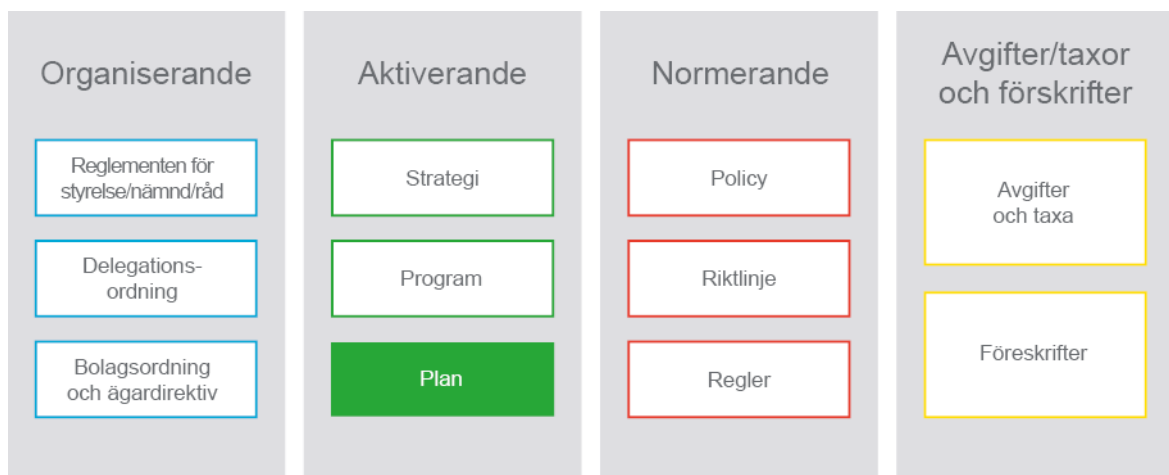

Plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor i Vingåkers kommun

Flik 6.3

Dokumenttyp	Plan
Dokumentnamn	Plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor...
Fastställd	2020-12-07
Beslutande	Kommunstyrelsen
Giltighetstid	Tillsvidare
Processägare	Kommunchef
Senast reviderad	2020-12-07
Detta dokument gäller för	Vingåkers kommun

Innehållsförteckning

Bakgrund	4
Syfte	4
Vem tillhör en nationell minoritet?.....	4
Vingåkers gemensamma värdegrund	4
Nationella styrdokument kopplade till arbetet med nationella minoriteter	4
Det allmänna bestämmelserna för kommuner som inte tillhör förvaltningsområden	5
FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna	5
FN:s Barnkonventionen	5
Agenda 2030.....	5
Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter	6
Svensk lagstiftning om nationella minoriteters rättigheter	6
Vingåkers kommuns minoritetspolitiska plan.....	6
Prioriterade målområden	6
1. <i>Delaktighet och inflytande</i>	6
2. <i>Skydda och främja språk och kultur</i>	7
3. <i>Äldreomsorg och minoritetsspråk</i>	7
4. <i>Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter</i>	7
Länksamling för stöd i arbetet med nationella minoriteter	8

Bakgrund

Judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar erkändes som nationella minoriteter. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Inom respektive grupp finns en religiös, språklig, traditionell och/eller kulturell tillhörighet och en önskan att behålla sin identitet. Alla fem grupper har dessutom funnits i Sverige under mycket lång tid. Judar har bott i landet sedan 1600-talet, och romer har noterats vistas i Sverige sen tidigt 1500-tal. Samerna är ett urfolk och har levt i det som nu är Sverige sedan urminnes tider. Tornedalingar och finsktalande personer har funnits här sedan långt före den svenska statsbildningen. Sverige och Finland var under drygt sexhundra år, fram till 1809, ett och samma rike.

Januari 2019 trädde den reviderade lagen om nationella minoriteter. Den nya lagen innebär bland annat att **kommunen är skyldig att anta mål och riktlinjer** för det minoritetspolitiska arbetet och att stärka ungas möjligheter till delaktighet.

Syfte

Syftet med styrdokumentet är att samla information om kommunens skyldigheter och minoriteters rättigheter tillsammans med mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet i Vingåkers kommun. Styrdokumentet ska bidra till ökad kunskap samt öka beredskapen för att fullfölja åtaganden om dem efterfrågas av medborgare.

Vem tillhör en nationell minoritet?

Varje individ får själv avgöra om hen tillhör någon eller några av de nationella minoriteterna och vill göra anspråk på det skydd och stöd som samhället erbjuder. Samhället kan inte ställa krav på någon att styrka sin tillhörighet till en eller flera minoriteter.

Vingåkers gemensamma värdegrund

Allt arbete i kommunens organisation ska genomsyras av vår gemensamma värdegrund Våga, Ansvar, Respekt och Stolt. Dessa värdeord är särskilt viktiga i arbetet med att stötta det nationella minoriteterna att utveckla och använda sitt språk och kultur.

Nationella styrdokument kopplade till arbetet med nationella minoriteter

Den svenska nationella åtagande i nationella minoritetspolitiken presenteras i tre föreskrifter:

- Från erkännande till egenmakt - regeringens strategi för de nationella minoriteterna (prop. 2008/09:158),
- En stärkt minoritetspolitik (prop. 2017/18:199)
- Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (också kallad minoritetslagen) (2009:724).

Utöver det är minoritetspolitiken kopplat till mänskliga rättigheter, barnkonventionen, de globala målen för hållbar utveckling (Agenda 2030), europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteters rättigheter, språklagen, skollagen, socialtjänstlagen, bibliotekslagen samt diskrimineringslagen.

Det allmänna bestämmelserna för kommuner som inte tillhör förvaltningsområden

Utöver bestämmelser som alla kommuner måste arbeta med så finns det särskilda rättigheter som gäller i de så kallade förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska. Vingåkers kommun ingår inte något förvaltningsområde men måste följa de allmänna bestämmelserna:

- Kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt minoritetslagen och de föreskrifter som lagen hänvisar till.
- Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. De ska även främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige.
- Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.
- Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt, samråda med minoriteterna i sådana frågor. Samråd ska ske genom en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.
- Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barn och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar.
- Kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om dessa ska på begäran lämnas till Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget.

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

I konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter från 1966 framgår (art. 27) att i stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter ska de som tillhör en sådan grupp inte förvägras rätten att i gemenskap med andra medlemmar ha sitt eget kulturliv, bekänna sig till och utöva sin egen religion och använda sitt eget språk.

FN:s Barnkonventionen

I artikel 30 anges att i stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller personer som tillhör en ursprungsbefolkning ska ett barn som tillhör en sådan grupp inte förvägras rätten att tillsammans med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, att bekänna sig till och utöva sin egen religion eller att använda sig av sitt eget språk.

Agenda 2030

för hållbar utveckling Agendan innehåller 17 mål och 169 delmål för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till 2030. De nationella minoriteternas rättigheter har koppling till bland annat mål 4 om god utbildning för alla och mål 10 om minskad ojämlikhet. Det nationella arbetet för att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter är därmed ett led i att uppfylla de globala målen i Agenda 2030.

Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter

Konventionen innehåller bestämmelser som garanterar nationella minoriteter en rad mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, bland annat skydd från diskriminering, fientlighet och våld, mötes-, förenings-, yttrande-, tanke-, samvets- och religionsfrihet samt åsikts- och yttrandefrihet på det egna språket. Staterna som tillträtt konventionen åtar sig även att erkänna att de som tillhör en nationell minoritet har rätt att fritt och utan ingripande använda sitt minoritetsspråk privat och offentligt, muntligt och skriftligt. Sverige har även ratificerat den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk som syftar till att skydda Europas kulturella mångfald.

Svensk lagstiftning om nationella minoriteters rättigheter

De nationella minoriteternas rättigheter beskrivs framför allt i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I språklagen (2009:600) finns angivet vilka de nationella minoritetsspråken är samt att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja dessa. I skollagen (2010:800) slås rätten fast till modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk. Enligt socialtjänstlagen (2001:453) ska kommunen verka för att det finns tillgång till personal med kunskap i de nationella minoritetsspråken där det behövs i omvårdnaden av äldre människor. I bibliotekslagen (2013:801) anges att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har ett annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken. I diskrimineringslagen (2008:567) framgår att det är förbjudet att missgynna någon på grund av personens etniska tillhörighet

Vingåkers kommuns minoritetspolitiska plan

Vingåkers kommun ska arbeta med att säkerhetsställa att:

- Vuxnas och barns behov av att kunna upprätthålla sin kulturella identitet tillgodoses
- Barns och ungas rätt att använda minoritetsspråk uppfylls
- Synliggöra minoriteternas tradition och kulturarv

Prioriterade målområden

Vingåkers kommun har fyra prioriterade målområden i sitt minoritetspolitiska arbete: Delaktighet och inflytande, skydda och främja språk och kultur, äldreomsorg och minoritetsspråk, användning av minoritetsspråk i myndighetskontakt.

1. Delaktighet och inflytande

Åtgärder:

- Nämnder och styrelser ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt som möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. Barns och ungas möjlighet till inflytande och samråd i frågor som rör dem ska särskilt främjas. Det är angeläget att formerna anpassas till barn och ungas förutsättningar.
- Information om de nationella minoriteternas rättigheter ska finnas tillgängligt på kommunens hemsida.

Ansvarig förvaltning: Kommunledningsförvaltningen

2. Skydda och främja språk och kultur

Åtgärder:

- Elever inom grundskolan och grundsärskolan och som tillhör någon av de nationella minoriteterna, ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk, Skollagen (2010:800) Vårdnadshavare ska informeras om denna rättighet. Det är rektors ansvar att detta sker.

Ansvarig förvaltning: Barn- och utbildningsförvaltningen

- De nationella minoriteternas kultur och språk ska integreras i förvaltningens ordinarie verksamhet, tex i bibliotekens utbud av litteratur, tidskrifter och annan media, Bibliotekslagen (2013:801) 4§.
- Information om möjligheten att bilda föreningar och söka de föreningsbidrag som kommunen erbjuder för nationella minoriteter ska finnas tillgängligt.

Ansvarig förvaltning: Kultur- och samhällsbyggnadsförvaltningen

3. Äldreomsorg och minoritetsspråk

- Kommunen ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar minoritetsspråken, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper, Socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap. 6§.
- Socialförvaltningen ska verka för att information finns om personalens samlade språkkunskaper. Vid rekrytering inom äldreomsorgen ska de sökandes språkkunskaper i minoritetsspråken ses som en merit.

Ansvarig förvaltning: Socialförvaltningen

4. Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter

- Om det finns personal som behärskar finska, meänkieli och samiska, och vill använda språket i tjänsten, ska enskilda personer erbjudas att använda språken vid muntliga och skriftliga kontakter som rör ett enskilt ärende.
- Förvaltningarna ska verka för att information finns om personal med språkkunskaper i finska, meänkieli och samiska.

Ansvarig förvaltning: Samtliga förvaltningar

Länksamling för stöd i arbetet med nationella minoriteter

Nationella bestämmelser

[Minoritetslagen 2019](#)

[Regeringens proposition 2017/18:199 En stärkt minoritetspolitik](#)

[Förordning \(2009:1299\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk](#)

Lokalt arbete

[Nationella minoriteters rättigheter: En handbok för kommuner och regioner](#) - Länsstyrelsen Stockholm

-

Skolan

[Nationella minoriteter i förskola, förskoleklass och skola](#) - Skolverket

[Undervisa om nationella minoriteter](#) - Skolverket

Kultur

[Att arbeta med nationella minoriteter på biblioteket](#) - Regionsbibliotek Stockholm

Övrigt

<https://www.minoritet.se/> - Sida med information om alla de nationella minoriteterna, här finns bland annat lokala exempel på hur man kan arbeta

[rättighetsbaserat arbete för att främja nationella minoriteters rättigheter i kommuner](#) - Länsstyrelsen Stockholm